

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Æblekassen

Juni 2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Æblekassen er en integreret institution, der har eksisteret i 4 ½ år. Vi har i de sidste 2 år haft fokus på at videreudvikle vores stærke pædagogisk fundament, som tager udgangspunkt i Reggio Emilia, som er den pædagogiske retning vi orienteres os efter. Vi har i de sidste 2 år haft fokus på de fysiske læringsmiljøer og på pædagogisk indretning. Her har vi ved en pædagogisk lørdag arbejdet med æstetiske læringsmiljøer, rummet som det fælles tredje og udvikling af legezoner baseret på KIDS data. Vi har ligeledes gennem dagtilbudslederuddannelsen fortsat vores fokus med de fysiske læringsmiljøer og pædagogisk indretning gennem kompetencepakken ”rum og læring”. Her har vi arbejdet med de 4 moduler og lavet en pædagogisk analyse på et læringsmiljø. Vi er blevet mere bevidste om hvordan rummene og den måde de er indrette på, påvirker vores relationer, adfærd og muligheder. Vi har løbende udforsket og justeret vores læringsmiljøer i forhold til børnegruppen, så vi kan skabe stimulerende miljøer, der appellerer til at børn vil gå på opdagelse, have meningsfulde lege og være nærværende.

Vi oplever at vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø, er med til at skabe et mere intenst og nærværende lærings miljø. Det giver os bedre mulighed for at tilpasse aktiviteterne til gruppernes behov, hvad enten de er opdelt efter socialt definerede grupper eller aldersopdelte grupper.

I forhold til fri leg har vi legezoner på stuerne. Legezonerne er med til at mindske konflikter da disse er med til at skabe en genkendelighed for børnene som er med til at skabe ro. Vi skal være opmærksomme på at legezonerne skal være dynamiske, forstået på den måde, at de skal kunne ændres i forhold til, hvilke behov børnene har.

Det vigtigste i institutionen er, at vi følger børnenes spor. Det vil sige, at vi tilpasser læreplanstemaerne til de interesser børnene udviser. Vi tilpasser aktiviteterne så der er en balance mellem børnenes interesser, overvejelser om gruppedannelse og læreplanstemaerne.

For at undersøge hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø, benytter vi tilgængelige data, såsom TOPI, sprogvurderinger, vores eget udviklede dokumentationsskema. Dog er den vigtigste metode og en af de mest nærliggende måder at undersøge på, gennem samtaler med børn. Det er vigtigt at bruge dialogen som mulighed. Ikke blot for at evaluere, men også for at børnene føler sig værdsat og hørt.

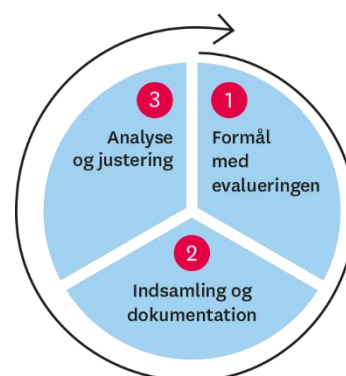
Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Der afsættes årligt et personalemøde til at evaluere vores pædagogiske praksis. Her benytter vi "Redskab til selvevaluering", hvor personalet opdeles i mindre grupper på tværs af afdelingerne og evaluere alle temaerne i læreplanen. Dette er senest blevet gjort d. 13/6 2023 i børnehaven og d. 14/6 2023 i vuggestuen. Ud over den årlige evaluering, så evalueres læreplanen, som et fast punkt på teammøderne 4 gange om året. I denne evaluering medtages data fra både tidligere år og nuværende år, såsom TOPI, KIDS data og sprogvurderinger. Det vil sige at læreplanen bliver evalueret 5 gange årligt af hele huset, med det formål at evalueringerne sætter tydelige spor i vores pædagogiske læringsmiljøer.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Vi har arbejdet med den lokale skriftlige læreplan på vores personalemøder, hvor hele personalegruppen har bidraget til læreplanen. Derudover har vi på personalemøder og pædagogisk lørdag lavet workshops. Vi har inddraget forældrerådet ved at lade dem beskrive hvordan de oplever forskellige rutiner og situationer, såsom afleverings- og afhentningssituationer og ved at udarbejde et anonymt spørgeskema til undersøgelse af forældresamarbejdet og forældrenes oplevelse af daginstitutionen.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

"Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Formålet med evalueringen var at skabe meningsfulde læringsmiljøer for børnene. Vi har derfor været nysgerrige på børnenes processer når de er i mindre grupper, hvor den sociale-, sproglige- og kreative udvikling får plads til at blomstre.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Vi har gennemført to KIDS forløb og har indsamlet nyttig data, som viser at vi har en positiv fremgang på alle 3 områder, men især på området ”Aktivitet og leg”, som omhandler de fysiske læringsmiljøer, som vi netop har haft et særligt fokus på de sidste par år. Vi har gennem to pædagogiske lørdage, personalemøder og gennem arbejdet med kompetencepakken ”Rum og læring” haft fokus på positionering af de voksne i børnenes leg og rummet som den 3. pædagog. Dette afspejler sig tydeligt i dette års KIDS (se nedenstående KIDS opgørelse):

Opgørelsesskema

	Score for undersøgelsen afsluttet 28-02-2022	Score for undersøgelsen afsluttet 31-03-2023
1. Fysiske omgivelser	72,2 %	75,8 %
2. Relationer	67,3 %	74,6 %
3. Leg og aktivitet	37 %	73,1 %
4. Socio-emotionel udvikling		
5. Demokrati og deltagelse		
6. Erfaringsdannelse, kreativ og kritisk tænkning		
7. Selvet og kroppen		
8. Kommunikation og sprog		
9. Opmærksomhed		
Alle områder samlet	57,14 %	74,4 %

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi har lært at når vi lykkes med at få skabt et meningsfuldt læringsmiljø, så møder vi børnene hvor de er i deres udvikling og vi kan målrettet understøtte deres videre udvikling samt guide forældrene i hvordan de kan bidrage til udviklingen.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Evalueringen har givet anledning til at justere vores fysiske rammer og nytænke dem i forhold til børnegruppen. Samtidig har vi kigget på vores rutiner, såsom garderoben, måltidet og toilettet, for at få skabt et læringsmiljø gennem hele dagen. Her bliver der nu også tænkt i mindre grupper og at se situationen som en aktivitet, frem for en situation, der handler om at komme fra A til B. I Æblekassen har vi en del medarbejdere der arbejder i en 4 dages uge, hvilke betyder at børnene oplever flere gennemgående voksne og færre skift i løbet af dagen og som både er der ved modtagelsen og afleveringen. Dette betyder også at der er mere personale i ydretimerne, som muliggøre og understøtter læringsmiljøer gennem hele dagen.

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Forældrene er kommet med deres bidrag af forskellige situationer til den pædagogiske læreplan. Dette kan læses i læreplanen. I forhold til evalueringen, blev det gjort som planlagt på forældrerådsmødet d.25. maj 2023. På forældrerådsmødet blev der evalueret ud fra følgende model:

Inspiration til at få inputs til et konkret fokusområde/undersøgelsesspørgsmål

1. Giv forældrerådets/-bestyrelsens en præsentation af det konkrete indhold i jeres læreplan, som I ønsker deres perspektiv på.

2. Lad herefter rådet/bestyrelsen drøfte, hvordan de ser dette eller ikke ser dette komme til udtryk i jeres pædagogiske praksis.

Spørgsmål I kan stille:

Brug evt. nogle af de samme spørgsmål, I stiller jer selv (se næste side), fx:

- Kan I se vi har arbejdet med XX på den måde, vi har beskrevet i vores pædagogiske læreplan? Hvordan kan I se det? Hvordan virker det?
- Hvordan oplever I vores pædagogiske læringsmiljø i rutiner som fx måltidet eller garderoben?
- Hvor er vi stærke og hvor skal vi have mere fokus?
- Hvordan ser I sammenhængen mellem vores mål og beskrivelser af forældresamarbejdet og vores praksis?
- Hvordan fungerer forældresamarbejdet, for hvem og i hvilke situationer.

Forslag til proces - en times effektiv drøftelse i forældrerådet/-bestyrelsen

Del 1
10 minutter

Lederen og eventuelt medarbejderrepræsentanten kommer med en mundtlig redegørelse (evt. suppleret med skriftligt materiale) om fx:

- den proces, institutionen har planlagt for evalueringsarbejdet, herunder udvalgte fokusområder, undersøgelsesspørgsmål og metode til indsamling af dokumentation
- et eller flere af de valgte fokusområder, som man ønsker rådets/bestyrelsens inputs til
- de pædagogiske refleksioner og vurderinger der har været af de udvalgte fokusområder i forbindelse med evalueringen samt forslag til opfølgning

Del 2
10 minutter

Rådet/bestyrelsen spørger ind til redegørelsen og stiller uddybende spørgsmål. Ledelse og medarbejder lytter.

Del 3
20 minutter

Hvert råds-/bestyrelsesmedlem har 2 minutter til at kommentere det, der er blevet sagt. De andre medlemmer, ledelsen og medarbejderrepræsentanten lytter. Det er vigtigt, at alle råds-/bestyrelsesmedlemmer byder ind.

Del 4
5 minutter

Når alle har kommenteret redegørelsen, slutter ledelsen/medarbejderen af med højttaleren over:

- Rådets/bestyrelsens kommentarer får mig til at tænke på ...
- Det giver eventuelt anledning til, at vi ...

Del 5
15 minutter

Rådet/bestyrelsen slutter af med at drøfte, hvordan den vigtigste viden og de vigtigste pointer fra drøftelsen gives videre til forældregruppen.

Udarbejdet med inspiration fra (fra Følgeskabet.dk <https://folgeskabet.dk/artikel-bestyrelsens-arbejde-med-den-paedagogiske-laereplan/>)

Vi havde tilpasset undersøgelsesspørgsmålene, så de gav mening i forhold til Æblekassen og det kom der følgende forældrebesvarelser ud af:

Spørgsmål til evaluering af den styrkede læreplan i forældrerådet

1. Kan I se at vi har arbejdet de fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer, på den måde vi har beskrevet i vores pædagogiske læreplan? Hvordan kan I se det? Hvordan virker det?

Skriv dit svar her:

Ja det kan godt ses. Det kan specielt ses på stuerne med den fysiske inddeling i zoner ved hjælp af møbler der er fleksible og flytbare. Der er en genkendelighed i indretningen på de forskellige stuer og der er fin mulighed for stillesiddende aktiviteter og legekroge. Et udviklingspotentiale fra et forældreperspektiv, er et større fokus på fysisk udfoldelse indenfor i børnehaven. Vuggestuen opleves det at fysisk udfoldelse er en integreret del af det pædagogiske arbejde. Det psykiske børnemiljø opleves som inkluderende og åbent. Personalet er imødekommende overfor børnene og møder dem med respekt og anerkendelse for deres møde at være på. I forhold til barn-barn relationen opleves det at relationerne understøttes, men det er vigtigt at der er fokus på de "stille" konflikter, som børnene ikke nødvendigvis indvier de voksne i. Det æstetiske børnemiljø opleves særligt udfoldet i Atelieret, der indbyder til kreativ udfoldelse og sanseoplevelser.

2. Hvordan oplever I de fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer i rutiner, som f.eks. måltiden eller garderoben?

Skriv dit svar her:

Det er ikke rutiner, man som forældre er en del af, og de opleves derfor ikke direkte. Det generelle indtryk er, at der er systematik ved måltidet og at børnene deles op i mindre grupper. Garderoben kan virke kaotisk i børnehaven ved aflevering og afhentning, der opleves dog voksne der indimellem "fordeler" børnene og oplyser om hvilke aktiviteter børnene kan deltage i, for at skabe mere ro. I vuggestuen opleves garderoben som rolig og opryddet. Det er tydeligt hvad forløbet for barnet er derfra. Da en forælder deltog på en tur med en stue, blev der oplevet ro og systematik. Det var tydeligt at personalet havde en strategi for hvem der gjorde hvad og børnene var vant til rutinen og viste hvad de kunne selv og hvornår de skulle have hjælp. Børnene var gode til at vente på tur og var gode til at hjælpe hinanden.

3. Hvor er vi stærke og hvor skal vi have mere fokus?

Skriv dit svar her:

Der begynder at tegne sig en rød tråd igennem huset. Her er rart at være og børnene føler sig velkommen. Der er en god struktur på dagene på stuerne, og aktiviteterne virker planlagte. Der ønskes mere fokus på fysisk udfoldelse i inde rummet og måske kan der laves et samarbejde med klynges institutioner, så man kan benytte hinandens faciliteter. Læringsmiljøerne opleves stærke, både på stuerne, i Træet og i Atelieret, dog er stuerne ikke nået lige langt og det vil derfor være et godt fokusområde fremadrettet. Der ønskes et fokus på at uderummet fungerer lige så godt som inde rummet.

4. Hvordan ser I sammenhængen mellem vores mål og beskrivelser af forældresamarbejdet og vores praksis?

Skriv dit svar her:

Det opleves, at der som udgangspunkt er fokus på forældresamarbejdet, dog ønskes der at der bliver sat flere forklarende ord på dagbøgerne, som stuerne sender ud til forældrene. Gerne med en oversættelse af de mål vi skriver i læreplanen, f.eks. "Vi har leget i små grupper med fokus på relationsdannelse" etc.

5. Hvordan fungerer forældresamarbejdet, for hvem og i hvilke situationer?

Skriv dit svar her:

Forældresamarbejdet virker i sin helhed, både i forhold til det pædagogiske personale og ledelsen. Der kan opstå situationer hvor forældre og institutionen ikke er enige og det kan føre til kritik af forældresamarbejdet. Forældresamarbejdet virker, når forældrene kan, vil og tør komme til personalet og ledelsen og omvendt. Det opleves at der er generelt lydhørhed hos personalet og ledelsen.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Vi vil fremadrettet fortsætte med at have fokus på vores fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer, da det er vigtigt at vi bliver ved med at forbedre os i den positive retning, til gavn for kerneopgaven. I dette års KIDS blev vi dog også opmærksomme på, at vi skal have fokus på vores uderum og skabe muligheder. Derfor vil vi gennem metoden Low Arousal arbejde med uderummet, så der opleves lige så god kvalitet inde som ude.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Da vi nu laver KIDS årligt i institutionen, vil vi inddrage denne metode som supplement til vores evalueringskultur. Dette vil skabe et endnu tydeligere billede af hvor vi skal justere og udvikle.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

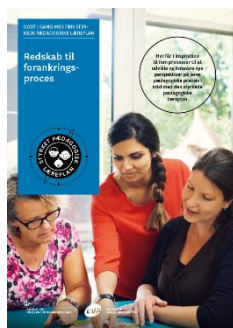
Vi har allerede justeret vores skriftlige pædagogiske læreplan på baggrund af denne evaluering. Dette kan læses i den pædagogiske læreplan, der ligger på Æblekassens hjemmeside; <https://aeblekassen-kk.aula.dk/>. Her er der taget udgangspunkt i EVA's ”Redskab til selvevaluering”.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC